

"Mijn moeder was 8 jaar oud toen Duitse militairen begin 1944 hun intrek namen in de boerderij van haar ouders in Zeeuws-Vlaanderen. Eerst namen gewone soldaten de benedenetage in beslag, later kwamen er vooral SS-officieren over de vloer. Het huis, waar ook nog zeven zusjes en broertjes woonden, stond bij de Braakman, een strategische zeearm van de Westerschelde, pal achter een dijk waarin de Duitsers tal van bunkers bouwden. "Die SS'ers, van die grote kerels, die graaiden alles weg uit de kelder", herinnert mijn moeder zich. "Brood, eieren, spek, ham... Mijn moeder karnde boter, en die smeerden ze in hele dikke lagen op hun brood." Zij en de andere kinderen moesten soms klusjes voor de officieren opknappen, zoals hun schoenen poetsen. "Een van hen was eens een laars kwijt. Hij schreeuwde en vloekte, hij was woest! Hij gaf ons de schuld, maar wij hadden er niets mee te maken." Net nadat haar vader een schuilkelder had voltooid, lieten de Duitsers weten dat hij beter kon vertrekken. In het najaar van 1944 vluchtte het gezin van tien met twee door paarden getrokken karren vol matrassen, dekens en pannen in noordelijke richting. Onderweg regende het onophoudelijk. "Alles en iedereen was doorweekt. We liepen en liepen maar, waarheen precies wisten we niet. Tot we een boer tegenkwamen. Die gaf ons onderdak in één grote kamer." In die kamer overleed nog diezelfde nacht mijn moeders jongste zusje aan buiktyfus, een ziekte meegebracht door Nederlandse vluchtelingen die waren teruggekeerd uit Frankrijk, waar ze door de Duitsers te werk waren gesteld. "We moesten nu slapen bij de paarden en koeien in een schuur, die ook al gedeeltelijk kapotgeschoten was, dus echt veilig zaten we daar ook niet." Korte tijd later overleed ook een oudere zus aan tyfus, en vlak daarop een broertje dat was getroffen door een granaat, nota bene toen hij in een noodkliniek lag. "Mijn moeder lag daar ook, doodziek, en ze zag hem naast zich doodbloeden. Ze kon niets doen, want ze was zelf aan het bed gekluisterd."

De bevrijding kwam sneller dan verwacht. "Plotseling zagen we een hoofd dat door een gat in de balen stro stak. Het was een Canadese soldaat. We kregen elk een stuk chocola! Hij zei dat we onmiddellijk moesten vertrekken." De kinderen werden per amfibievoertuig de Braakman overgezet en opgevangen in een klooster in Hulst en later bij een gastgezin. "Daar zagen ze ons liever niet, ze hadden zelf ook twee kinderen. En we zaten onder de luizen, vlooien en schurft..." Uiteindelijk verbleven ze er een maand, om vervolgens terug te keren naar de ouderlijke boerderij."

Bron: Nat. Geographic